

18 Comhairle Fhioscach Chomhairleach na hÉireann

- 18.1** Bunaíodh Comhairle Fhioscach Chomhairleach na hÉireann ar bhonn eatramhach i mí Iúil 2011. I mí Eanáir 2012, d'fhoilsigh an Chomhairle eatramhach páipéar a bhí coimisiúnaithe aici ó chomhairleoir neamhspleách inar tugadh treoir maidir le dearadh rialacha fioscacha d'Éirinn.¹ Sa mhí chéanna, d'fhoilsigh sí tuarascáil ina ndearnadh trácht ar mholtaí na Roinne Airgeadais maidir le rialacha fioscacha a cheapadh agus comhairle fhioscach chomhairleach neamhspleách buan a bhunú.² Ullmhaíodh an tuarascáil nuair a bhí díospóireacht ar siúl faoi fhorálacha an Bille um Fhreagracht Bhuiséadach.³
- 18.2** Bunaíodh an Chomhairle Fhioscach go foirmiúil mar chomhlacht reachtúil neamhspleách faoin Acht um Fhreagracht Bhuiséadach 2012 (an tAcht) le héifeacht ón 31ú lá de Nollaig 2012. Is é cuspóir foriomlán na Comhairle Fioscaí ná measúnuithe neamhspleácha a sholáthar faoi phleananna agus faoi réamh-mheastacháin bhuiséadacha an Rialtais agus faisnéis a sholáthar mar bhunsraith do dhíospóireacht phoiblí ar chúrsaí eacnamaíochta agus fioscacha.
- 18.3** Tá achoimre ar fheidhmeanna na Comhairle Fioscaí i Fíor 18.1 **Error! Reference source not found.** Tá sé de chúram uirthi
- measúnacht a dhéanamh ar na réamhaisnéisí oifigiúla a sholáthraíonn an Roinn Airgeadais (an Roinn) san earrach agus sa bhfómhar gach bliain ⁴
 - measúnacht a dhéanamh cibé an dtacaíonn seasamh fioscach an Rialtais le bainistiú stuama eacnamaíoch agus buiséadach i bhfianaise Chomhaontú Cobhsaíochta agus Fáis an AE ⁵
 - monatóireacht agus measúnacht a dhéanamh ag féachaint an bhfuil seasamh ginearálta buiséadach an rialtais cothrom nó an bhfuil barrachas i gceist, nó an bhfuil siad ag gluaiseacht ar luas sásúil sa treo sin (an 'riail bhuiséadach' faoi mar atá leagtha amach san Acht), agus measúnacht a dhéanamh le fáil amach an de bharr cúinsí eisceachtúla a tharla aon neamhchomhlíonadh ann
 - fhormhuiniú a dhéanamh, de réir mar is cuí, ar na réamhaisnéisí maicreacnamaíocha atá ullmhaithe ag an Roinn, ar a bhfuil an buiséad agus nuashonrú an chláir chobhsaíochta bunaithe.

¹ *Fiscal Rules for Ireland*, Robert Hagemann, 2012.

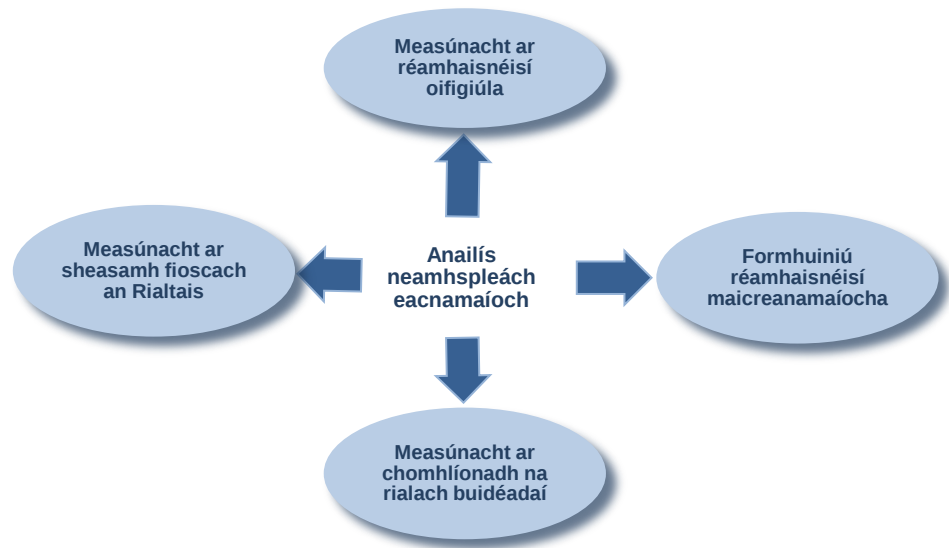
² *Strengthening Ireland's Fiscal Institutions*, 2012.

³ Ina theannta sin, chuir an Chomhairle eatramhach trí thuarascáil faoi mheasúnacht fhioscach ar fáil sa tréimhse go deireadh mhí na Nollag 2012.

⁴ De réir an Achta, is éard atá sna réamhaisnéisí oifigiúla ná na réamhaisnéisí maicreacnamaíocha agus buiséadacha a fhoilsíonn an Roinn Airgeadais chun críocha pleanála fioscaí.

⁵ Is éard atá sa Chomhaontú Cobhsaíochta agus Fáis ná creat bunaithe ar riail chun chomhordú a dhéanamh ar bheartais fhioscacha náisiúnta san Aontas Eorpach.

Fíor 18.1 Feidhmeanna Chomhairle Fhioscach Chomhairleach na hÉireann

 Foinse: Comhairle Fhioscach Chomhairleach na hÉireann

Foireann

- 18.4** Tá cúigear comhalta, lena n-áirítear an Cathaoirleach ar an gComhairle Fhioscach. Is é an tAire Airgeadais a dhéanann na ceapacháin agus ceithre bliana an téarma oifige de ghnáth.¹ Ní féidir le comhaltaí fónamh ar feadh níos mó ná dhá théarma as a chéile. Thacaigh triúr ball foirne lánaimseartha leis an gComhairle linn a céime eatramhaí. Tá cúigear ball foirne aici anois a chuimsíonn ceann na rúnaíochta, triúr eacnamaithe agus riarthóir.

Maoiniú

- 18.5** Sular bunaíodh an Chomhairle ar bhonn reachtúil chuireadh an Roinn deontas ar fáil di mar mhaoiniú. Chuireadh an Institiúid um Thaighde Eacnamaíochta agus Sóisialta (ESRI) seirbhísí riaracháin agus baincéireachta ar fáil don Chomhairle agus d'fhoilsítí a hioncam agus a caiteachas i dtuarascálacha bliantúla an ESRI.
- 18.6** Forordaíonn an tAcht go bhfuil an Chomhairle Fhioscach le maoiniú ón Lárchiste, faoi réir buaic bhliantúil de €800,000 (a bheith nasctha le cúrsaí boilscithe).
- 18.7** Ba é €481,000 caiteachas iomlán na Comhairle in 2013 agus bhain beagnach leath den mhéid sin le tuarastail foirne. Bhí na daoine sin faighte ar iasacht ó eagraíochtaí eile. Ba é an ghné ba mhó de chaiteachas riaracháin neamhphá na Comhairle ná thart faoi €104,000 a íocadh leis an ESRI maidir le costais chóiríochta agus seirbhísí tacaíochta. Íocadh díreach os cionn €68,000 san iomlán le comhaltaí na Comhairle in 2013 ó thaobh táillí agus speansais.²

¹ Is idir dhá bhliain agus ceithre bliana atá téarmaí oifige bhall tosaigh na Comhairle lena chinntiú nach ag an am céanna a cheapfar daoine ina n-ait amach anseo.

² Áirítear leis an bhfigiúr seo €3,860 mar ÁSPC Fostóirí.

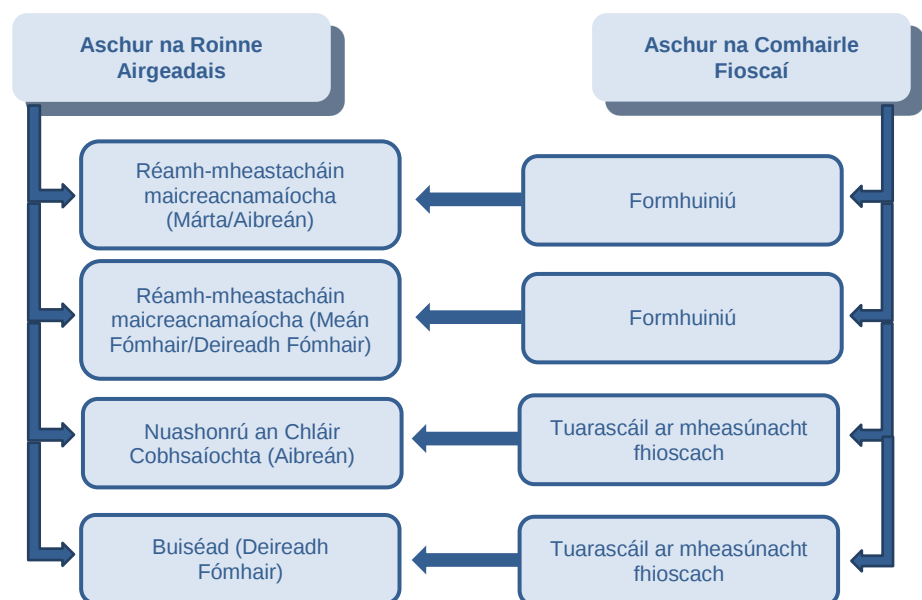
Cuntais na Comhairle Fioscaí

- 18.8** Is é an t-oifigeach atá freagrach as ullmhú agus cur i láthair na ráiteas airgeadais lena n-íniúchadh atá mar Chathaoirleach na Comhairle. Cuirtear de cheangal ar an gComhairle Fhioscach de bhun na nAlt ó 10(1) go dtí 10(3) den sceideal a ghabhann leis an Acht cuntais a choimeád ar fháltais agus ar chaiteachas san fhoirm a cheadaíonn an tAire Airgeadais, agus chun iad a chur isteach lena n-íniúchadh ag an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste. Nuair a bhíonn an t-íniúchadh déanta ní mór don Chomhairle Fhioscach cóip de na cuntais a thabhairt don Aire, agus ní mór dó sin iad os comhair Thithe an Oireachtais.
- 18.9** Éilítear ar leithligh de bhun Alt 10(4) den sceideal leis an Acht ar an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste tuairisc a thabhairt do Dháil Éireann maidir le cruinneas na suimeanna a thugann an Chomhairle Fhioscach chun cuntais gach bliain. Is í seo tuarascáil na bliana 2013 faoin Alt sin.
- 18.10** Tá iniúchadh déanta ar chuntais na Comhairle Fioscaí do 2013. Eisíodh mo thuarascáil ar an iniúchadh ar an 29ú lá d'Iúil 2014. Tíolacadh na cuntais don Aire a leag cóipeanna díobh os comhair dhá Theach an Oireachtais ar an 11ú lá de Lúnasa 2014.
- 18.11** Táim sásta go léiríonn na cuntais idirbhearta na Comhairle Fioscaí don bhliain 2013 agus na hiarmhéideanna a bhí aici ag deireadh na bliana.

Gníomhaíocht na Comhairle

- 18.12** Léirítear i Fíor 18.2 **Error! Reference source not found.** gnáth-aschur bliantúil na Comhairle, a chuirtear ar fáil mar fhreagra ar aschur na Roinne Airgeadais.

Fíor 18.2 Aschur Chomhairle Fhioscach Chomhairleach na hÉireann

Foinse: Anailís a rinne Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste

- 18.13** Is féidir leis an gComhairle a tuarascálacha neamhspleácha aonair a chur ar fáil ar théamaí a bhaineann lena sainordú.

Formhuinithe

- 18.14** De réir an Achta faoi mar a ritheadh ar dtús é, dhéanadh an Chomhairle Fhioscach measúnuithe ar réamhaisnéisí maicreacnamaíocha na Roinne ach ní bhíodh sé d'oibleagáid ar an Roinn measúnuithe na Comhairle ar na réamhaisnéisí sin a chur san áireamh.
- 18.15** Cuireadh an fheidhm formhuinithe le sainordú na Comhairle Fioscaí trí leasú ar an Acht a rinneadh i mí Iúil 2013. Léiríú a bhí ansin ar chomhaontú a rinneadh ar leibhéal na hEorpa gur cheart go mbeadh buiséid agus nuashonruithe ar an gclár cobhsaíochta bunaithe ar réamhaisnéisí maicreacnamaíocha a bheadh curtha ar fáil nó formhuinithe ag comhlacht neamhspleách.¹
- 18.16** Is é an aidhm atá leis an bpróiseas formhuinithe a chinntiú go bhfuil na réamhaisnéisí neamhchlaonta agus chomh cruinn agus is féidir. Tá a modhanna réamhaisnéise féin agus a cumas anailíse féin forbartha ag an gComhairle Fhioscach chun tacar réamh-mheastachán tagarmharcála a sholáthar trínar féidir réamhaisnéisí na Roinne a mheas.
- 18.17** Tá meabhrán tuisceana aontaithe idir an Chomhairle agus an Roinn maidir leis an fheidhm formhuinithe.² Áirítear leis an gcomhaontú sonraí maidir le clúdach na réamhaisnéisí maicreacnamaíocha a formhuiníodh, na ceanglais maidir le faisnéis agus an cur chuige atá le leanúint.
- 18.18** Eisítear gach formhuiniú trí litir fhoirmiúil chuig Ard-Rúnaí na Roinne, tráth nach déanaí ná cúig lá oibre roimh fhoilsiú nuashonrú an chlár cobhsaíochta lena mbaineann nó buiséid. Sa chás go measfaidh an Chomhairle nach bhfuil sé ar a cumas na réamhaisnéisí maicreacnamaíocha a fhorghuiniú, tá sé de cheangal uirthi litir a sholáthar ina léireofar na cúiseanna nár tugadh an formhuiniú agus é sin a dhéanamh tráth nach déanaí ná cúig lá oibre roimh eisiúint an chlár nuashonraithe cobhsaíochta nó an bhuiséid.
- 18.19** Bhain an chéad fhorghuiniú a rinne an Chomhairle Fhioscach, tar éis leathnú a sainordaithe, leis na réamhaisnéisí maicreacnamaíocha ar a raibh Buiséad na bliana 2014 bunaithe. D'eisigh Cathaoirleach na Comhairle an litir formhuinithe chuig Ard-Rúnaí na Roinne ar an 4ú lá de Dheireadh Fómhair 2013.
- 18.20** Éilítear ar bhallstáit an AE nuashonruithe cláir chobhsaíochta a chur faoi bhráid an Choimisiúin Eorpaigh i mí Aibreáin gach bliain, lena n-áirítear nuashonrú ar an ionchas eacnamaíoch agus fioscach sa ghearrthéarma agus sa mheántéarma. Ar an 7ú lá d'Aibreán 2014 d'fhorghuinigh an Chomhairle Fhioscach na réamhaisnéisí maicreacnamaíocha do na blianta 2014-2018 ar a raibh nuashonrú chlár cobhsaíochta na hÉireann bunaithe.

Tuarascálacha faoi Mheasúnachtaí Fioscacha

- 18.21** Soláthraíonn an Chomhairle tuarascálacha faoi mheasúnachtaí fioscacha i leith réamhaisnéisí maicreacnamaíocha agus buiséadacha na Roinne ar a mbíonn nuashonrú an chlár cobhsaíochta bunaithe (i mí Aibreáin) agus ar a mbíonn an buiséad bunaithe (i mí Dheireadh Fómhair). Éilítear san Acht go seolfar cóipeanna de na tuarascálacha faoi mheasúnachtaí fioscacha a ullmhaíonn an Chomhairle go dtí an tAire Airgeadais agus go bhfoilseofar iad ina dhiaidh sin laistigh de dheich lá.

1 Rialachán (AE) Uimh. 473/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, an 21 Bealtaine 2013.

2 Is féidir an meabhrán tuisceana a íoslódáil ag www.fiscalcouncil.ie agus ag www.finance.gov.ie

- 18.22** Cuireadh sé tuarascálacha faoi mheasúnachtaí ar fail agus foilsíodh iad ar láithreán gréasáin na Comhairle sa tréimhse go Meitheamh 2014. Fuarthas i ngach ceann de na tuarascálacha faoi mheasúnachtaí go raibh réamhaisnéisí maicreacnamaíocha an Rialtais agus na réamh-mheastacháin buiséadacha oiriúnach a bheag nó a mhór agus go raibh a sheasamh fioscach ag tacú le bainistiú stuama eacnamaíoch agus buiséadach. Níl aon tagairt sna tuairiscí d'aon chás nuair nár comhlíonadh riail bhuiséadach.
- 18.23** D'fhoilsigh an Chomhairle an tuarascáil i déanaí faoi mheasúnacht fhioscach i mí an Mheithimh 2014 (féach Fíor 18.3).

Fíor 18.3 Tuarascáil faoi Mheasúnacht Fhioscach, Meitheamh 2014 – príomhthorthaí

- Tá dul chun cinn suntasach déanta maidir le réiteach ghéarchéim fhioscach na hÉireann, cé go bhfuil dúshlán fós le sárú.
- Ba cheart an coigeartú €2 bhilliún atá beartaithe do Bhuiséad na bliana 2015 a chur i bhfeidhm.
- Cé go measann an Chomhairle go bhfuil seasamh fioscach an Rialtais stuama agus go gcloíonn sé leis na rialacha fioscacha, beidh costais ag baint leis an tiomantas chun díriú ar buiséad comhardaithe a sholáthar ó thaobh cúrsaí struchtúracha de faoi 2018.
- Tá creat fioscach na hÉireann neartaithe agus tá gealltanais láidir tugtha ag an Rialtas maidir le seasamh leis an gcreat nua sin.
- Tá sé le tuiscint i bpleananna meántéarmacha maidir le coigeartú fioscach go mbeidh titim leanúnach i gcaiteachas neamh-ús an rialtais (.i. gan íocaíochtaí úis an fhiachais náisiúnta a chur san áireamh) mar sciar den OTI.
- Beidh sé deacair na pleananna daingne caiteachais thar tréimhse fhada a chur i gcrích nuair a chuirtear san áireamh brúnna ó thaobh éilimh agus an dolúbthacht atá i réimsí áirithe caiteachais.

Foilseacháin Eile

- 18.24** I mí Mheán Fómhair 2013, d'fhoilsigh an Chomhairle páipéar oibre inar tugadh forbhreathnú ar staid airgeadais an Rialtais agus scrúdaíodh na hathruithe a tháinig ar shócmhainní agus ar dhliteanais airgeadais an Stáit ó thús na géarchéime airgeadais in 2008.¹

¹ *The Government's Balance Sheet after the Crisis: A Comprehensive Perspective*, Sebastian Barnes agus Diarmaid Smyth, 2013.

